

# แนวคิดของฮิปปี้จากทฤษฎีของรงค์ วงษ์สวรรค์ในวรรณกรรม หลงกลืนกัญชา Hippies paradigm of thought from Rong Wongsawan perspective in “Enhance of Marijuana”

คำสิงห์ คะนิงเหตุ\*

Kamsingh Karnunghead

กนิษฐา ชิตช่วง\*\*

Kanitha Chitchang

## บทคัดย่อ

บทความเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์สะท้อนแนวคิดของฮิปปี้ในทฤษฎีของรงค์ วงษ์สวรรค์ ผ่านวรรณกรรม กึ่งสารคดีเรื่อง หลงกลืนกัญชา ซึ่งเขาเขียนขึ้นจากประสบการณ์การเข้าไปใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับคนกลุ่มนี้ในประเทศ สหรัฐอเมริกา ระหว่างทศวรรษ 1960 - 1970 (ทศวรรษ 2503 - 2513) แนวทางเขียนของรงค์ วงษ์สวรรค์จะมี ลักษณะของการใช้ภาษาเฉพาะตัว หรือที่เรียกกันว่า “คำพูดของฮิปปี้” วรรณกรรมเรื่อง “หลงกลืนกัญชา” มีเนื้อหา ที่เกี่ยวข้องกับประวัติความเป็นมาของฮิปปี้ และพัฒนาการทางประวัติศาสตร์เศรษฐกิจแบบทุนนิยมของ สหรัฐอเมริกา ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ซึ่งขบวนการฮิปปี้คือกลุ่มคนที่ปลีกตัวออกมาจากสังคมคนส่วนใหญ่ ในสหรัฐอเมริกา พวกเขาไม่เห็นด้วยกับแนวคิดวัตถุนิยม เพราะวัตถุนิยมได้ทำให้ความรักต่อเพื่อนมนุษย์ ลดน้อยลง จึงทำให้ฮิปปี้ได้พากันแยกย้ายออกจากกรอบครวัตรวัตถุนิยม และพากันแสวงหาความรักต่อกัน รงค์ วงษ์สวรรค์ ได้สะท้อนทฤษฎีของเขาต่อกลุ่มฮิปปี้ผ่านวรรณกรรม “หลงกลืนกัญชา” ออกเป็น 6 ประเด็น คือ 1. ฮิปปี้กับเศรษฐกิจแบบทุนนิยมในสหรัฐอเมริกา 2. ฮิปปี้กับสงคราม 3. ฮิปปี้กับศาสนาตะวันออกและ ยาเสพติด 4. ฮิปปี้กับการแต่งกาย 5. ฮิปปี้กับบ้านเช่าและการมีเพศสัมพันธ์ และ 6. ฮิปปี้กับเหล้า

**คำสำคัญ:** รงค์ วงษ์สวรรค์, หลงกลืนกัญชา, ฮิปปี้, บุปผาชน

\* หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์ ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์  
Department of History, Faculty of Social Sciences, Kasetsart University, academic year 2021, Email: kamsingh.k@ku.th

\*\* ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์  
Department of History, Faculty of Social Sciences, Kasetsart University, academic year 2021, Email: kanitha.c@ku.th  
Received: 14 June 2022, Revised: 20 July 2022, Accepted: 15 August 2022

## Abstract

This article's aim is to show Rong Wongsawan perspective on Hippies paradigm of thought from his semi-fiction "Enhanced of marijuana" (Long Klin Khanja/in Thai). It was written by his experiences while he had spent his life with Hippies in the U.S.A during 1960s - 1970s. He had a unique writing style or "Hippies slang words". "Enhanced of marijuana" is about Hippies' background and history of Capitalism development in the U.S.A. after W.W.II. Hippies were groups of people who separated from majorities. They didn't agree with the concept of materialism. Because it declined human's love. Hippies leaved their materialism - families to look for love to each other. Rong Wongsawan had 6 points of view about Hippies' way of lives. 1. Hippies and capitalism in the U.S.A. 2. Hippies and wars 3. Hippies with oriental religious and drugs. 4. Hippies and clothes 5. Hippies, rent - house and sex. 6. Hippies and alcohol.

**Keywords:** Rong Wongsawan, Enhanced of marijuana, Long Klin Khanja, Hippies

## บทนำ

บทความนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับ "แนวคิดฮิปปี้" ในวรรณคดีของ รงค์ วงษ์สวรรค์ที่ปรากฏในวรรณกรรม "หลงกลืนกัญชา" ซึ่งเป็นหนังสือประเภทนิยายกึ่งสารคดี (Semi - Fiction Article) ที่เขาเขียนเล่าเรื่องราวชีวิตของตัวเองในสมัยที่ไปใช้ชีวิตอยู่ในกลุ่มฮิปปี้ใน ซาน ฟรานซิสโก ประเทศสหรัฐอเมริกา ตั้งแต่ ค.ศ.1967 (พ.ศ. 2510) ซึ่งเป็นช่วงที่ขบวนการฮิปปี้ในสหรัฐอเมริกา กำลังเป็นที่พูดถึงอย่างกว้างขวาง ในฐานะกลุ่มคนที่ต่อต้านระบอบทุนนิยม และปฏิเสธสังคมอเมริกันในช่วงเวลาดังกล่าว "หลงกลืนกัญชา" เป็นวรรณกรรมที่ได้บันทึกวิถีชีวิตและสังคมของคนหลาย ๆ กลุ่ม ณ ช่วงเวลานั้นไว้ โดยเฉพาะกลุ่มฮิปปี้ในขณะเดียวกัน "หลงกลืนกัญชา" ยังเป็นวรรณกรรมที่แสดงออกถึงการเสียดสีสังคมอย่างแยบยล ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเศรษฐกิจ ที่คนมักหลงไหลไปในกระแสของทุนนิยม ความยากจนข้นแค้น ทหารหนุ่มที่ถูกส่งไปรบ ฯลฯ โดยหนังสือเล่มนี้ เดิมตีพิมพ์ครั้งแรกในเดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2511 (ค.ศ. 1968) ในนิตยสารสยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ และได้รับการรวมเล่มใน พ.ศ. 2512 (ค.ศ.1969) จนกระทั่งปัจจุบันยังคงเป็นวรรณกรรมที่ได้รับความนิยม และมีการพิมพ์โดยหลากหลายสำนักพิมพ์ ล่าสุดตีพิมพ์ในพ.ศ. 2564 โดยสำนักพิมพ์ The writer's secret ปัจจุบันยังคงมีวางจำหน่าย (บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น, 2564)

## วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาพัฒนาการแนวคิดและการเกิดสังคมของฮิปปีในสหรัฐอเมริกาโดยสังเขป
2. เพื่อศึกษาทฤษฎีหรือแนวคิดเกี่ยวกับฮิปปีที่ปรากฏในวรรณกรรม “หลงกลิ้งกัญชา” ของ รงค์ วงษ์สวรรค์
3. เพื่อศึกษาวัตถุประสงค์ของการเขียนวรรณกรรม “หลงกลิ้งกัญชา” ที่ รงค์ วงษ์สวรรค์ ต้องการบอกกล่าวให้คนในสังคมได้รับรู้

## ทบทวนวรรณกรรม

### เนื้อหาของวรรณกรรมหลงกลิ้งกัญชาโดยสังเขป

“หลงกลิ้งกัญชา” โดย รงค์ วงษ์สวรรค์ ซึ่งเป็นหนังสือประเภทนิยายกึ่งสารคดี (Semi - Fiction Article) เขียนเล่าเรื่องราวชีวิตของ รงค์ วงษ์สวรรค์ ในสมัยที่ไปใช้ชีวิตอยู่ใน ซาน ฟรานซิสโก สหรัฐอเมริกา เนื้อหาในหนังสือจะกล่าวถึง ค.ศ.1967 (พ.ศ. 2510) ซึ่งเป็นช่วงที่ขบวนการฮิปปีในสหรัฐอเมริกากำลังเป็นที่พูดถึงในฐานะกลุ่มคนที่ต่อต้านระบอบทุนนิยม และปฏิเสธสังคมอเมริกันในช่วงเวลาดังกล่าว ซึ่งได้สะท้อนภาพของสังคมอเมริกันในช่วงเวลาที่ขบวนการฮิปปีเบ่งบานอย่างเต็มที่ ผ่านแนวคิดหรือวิถีปฏิบัติที่พวกฮิปปีมีต่อสังคมอเมริกัน หลงกลิ้งกัญชา ได้บันทึกวิถีชีวิตและสังคมของคนหลาย ๆ กลุ่ม ณ ช่วงเวลานั้นไว้ รวมถึงเสียดสีสังคมอย่างแยบยล ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเศรษฐกิจ ที่คนมักหลงใหลไปในกระแสของทุนนิยม ความยากจนขั้นแค้น การเมืองที่ผู้มีอำนาจไม่สนใจปากท้องของลูกเมียทหารหนุ่มที่ถูกส่งไปรบ โดยหนังสือเล่มนี้ เดิมตีพิมพ์ครั้งแรกในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2511 (ค.ศ. 1968) ในนิตยสารสยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ และได้รับการรวมเล่มใน พ.ศ. 2512 (ค.ศ.1969) โดยเรื่องราวในแต่ละบทจะไม่ต่อเนื่องกัน เป็นแบบเนื้อหาจบในตอน โดยแต่ละตอนจะกล่าวถึงเรื่องราวต่าง ๆ ที่ รงค์ วงษ์สวรรค์ ได้พบเจอในขณะที่ไปคลุกคลีอยู่ในชุมชน เฮท - แอชเบอร์รี่ อันเปรียบเสมือนเมืองของฮิปปี ซึ่งเนื้อหาในแต่ละบทได้สะท้อนให้ผู้อ่านได้เห็นถึงทฤษฎีของฮิปปีที่มีต่อเรื่องต่าง ๆ เช่น ทุนนิยม สงคราม ความรัก ฯลฯ รวมทั้งแสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตของพวกฮิปปีที่ปลีกตัวออกจากสังคมในช่วงเวลานั้น (ค.ศ. 1967 / 2510) ได้อย่างชัดเจน ครั้นต่อมายังได้มีการตีพิมพ์วรรณกรรมเรื่องนี้อีกหลายครั้ง

### วรรณกรรมที่วิเคราะห์งานของรงค์ วงษ์สวรรค์ ผ่านปรัชญาแนวจิตวิเคราะห์

เรื่อง แนวคิดเรื่องมนุษย์ในวรรณกรรมของ รงค์ วงษ์สวรรค์ โดย ต่อพงศ์ สุนทราภรณ์ (2554) เป็นการอธิบายวิถีชีวิตของกลุ่มฮิปปีโดยผู้ศึกษาและใช้ปรัชญา “เอิกซิสเทนเชียลลิสต์” เป็นแกนหลักในการอธิบายพบว่า แนวคิดของมนุษย์มีความเกี่ยวข้องกับปรัชญาสาขา เอิกซิสเทนเชียลลิสต์ ที่กล่าวว่า มนุษย์แยกออกเป็นกายและจิต และไม่ได้ถูกกำหนดคุณค่าใด ๆ มาก่อน ส่งผลให้มนุษย์มีเสรีภาพในการเลือกที่จะทำสิ่งต่าง ๆ

เพื่อเติมเต็มความว่างเปล่า มนุษย์จึงทำตามสิ่งที่ตนปรารถนาเพื่อให้ตัวเองมีความหมาย เป้าหมาย อย่างไรก็ตาม มนุษย์จำเป็นต้องอยู่ในสังคม หมายความว่า บุคคลอื่นหรือวัฒนธรรมในสังคมนั้นจะทำหน้าที่ลดทอนเสรีภาพในตัวมนุษย์ลง ก่อให้เกิดความทุกข์ตามมา มนุษย์จึงดิ้นรนออกจากข้อจำกัดเพื่อแสวงหาความสุข

จากการศึกษางานวิจัยฉบับนี้ผู้เขียนมีความเห็นว่าเป็นงานที่มีแนวคิดสอดคล้องกับทฤษฎะของรงค์ วงษ์สวรรค์ เรื่อง “หลงกลืนกัญชา” ที่เขามองมองต่อฮิปปี้ เรื่องการเป็นอิสระจากวัตถุนิยม โดยการต่อสู้ด้วยการใช้ชีวิตแบบอิสระ เพื่อค้นหาความหมายของความสุขในชีวิต และดิ้นรนเพื่อที่จะเข้าถึงสภาวะแห่งความเป็นนิพพาน ที่เป็นจุดมุ่งหมายของฮิปปี้ เพื่อเป็นหนทางแห่งการเข้าถึงความสุขตลอดไป เพียงแต่งานของต่อพงศ์ สุนทราภรณ์ เป็นการใช้นำปรัชญาด้านจิตวิเคราะห์เพียงสาขาเดียวในการประเมินผลงานของรงค์ วงษ์สวรรค์ ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าในข้อเท็จจริงที่รงค์ วงษ์สวรรค์ เคยให้สัมภาษณ์ เขาได้อธิบายคุณลักษณะของฮิปปี้ ว่าเป็นนักปรัชญาที่มีความคิดในหลากหลายสาขา (สกุล บุญยทัต, 2564)

### การศึกษาผลงานของรงค์ วงษ์สวรรค์ ผ่านมิติทางประวัติศาสตร์และเพศสภาพ

เรื่อง ภาพสะท้อนของสังคมบรูไนในยุคก่อนประกาศเอกราชอย่างเป็นทางการ ผ่านวรรณกรรมไทย เรื่อง “บุหลันลบแสงสุริยา-บรูไน” ของ รงค์ วงษ์สวรรค์ โดย ธีรพล สมบุญจันทร์ (2559) กล่าวถึงการศึกษาประวัติศาสตร์ประเทศบรูไนในช่วงยุคก่อนการประกาศเอกราชจากอังกฤษ ผ่านงานเขียนของ รงค์ วงษ์สวรรค์ ซึ่งได้เดินทางไปบรูไนในช่วงที่อังกฤษกำลังจะคืนเอกราชให้แก่บรูไน วรรณกรรมเรื่องนี้ได้ถูกตีพิมพ์ 1 เดือนให้หลัง ที่บรูไนได้รับเอกราชจากอังกฤษ คือในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2527 โดยการศึกษาประวัติศาสตร์บรูไนผ่านงานเขียนของ รงค์ วงษ์สวรรค์ นั้น เนื่องจากทั้งในบรูไนและประเทศไทย ไม่มีวรรณกรรมที่สะท้อนภาพสังคมบรูไนในช่วงดังกล่าวเลย “บุหลันลบแสงสุริยา-บรูไน” จึงเป็นงานเขียนประเภทวรรณกรรมที่ถูกเลือกมาในการใช้สะท้อนภาพสังคมบรูไนในขณะนั้น โดยงานเขียนชิ้นนี้เป็นงานเขียนเชิงสารคดี สำหรับวิธีที่จะใช้ศึกษาผู้เขียนเลือกที่จะใช้ทฤษฎีวิเคราะห์สาขารูปแบบนิยม ซึ่งเป็นทฤษฎีที่สนใจแต่สิ่งที่ปรากฏในงานศิลปะเท่านั้น พยายามหาเอกภาพภายในเรื่องเพื่อใช้ตีความแก่นของเรื่อง และผู้เขียนยังศึกษาแนวคิดภาพสะท้อนสังคม และแนวคิดประเภทของสถาบันทางสังคม เพื่อนำแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ มารวมกันและประมวลผล สำหรับแนวคิดภาพสะท้อนสังคม เชื่อว่าวรรณกรรมนั้นเป็นตัวสะท้อนสภาพสังคมในสมัยนั้น รวมถึงสะท้อนแนวคิดของผู้เขียนในช่วงเวลานั้น ส่วนแนวคิดประเภทของสถาบันทางสังคมนั้นเป็นมาตรฐานที่สังคมนั้นกำหนดขึ้นเพื่อเอาไว้ใช้แก้ไขปัญหาทางสังคม ถือเป็นพฤติกรรมที่ได้รับการยอมรับของคนในสังคม

จากการศึกษางานเขียนของ ธีรพล สมบุญจันทร์ ผู้เขียนมีความเห็นว่า วิธีการศึกษาโดยใช้แนวคิดภาพสะท้อนสังคมและแนวคิดสถาบันทางสังคม ภายใต้กรอบมิติทางประวัติศาสตร์ สามารถนำแนวคิดนี้มาอธิบายประเด็นเกี่ยวกับฮิปปี้ที่ผู้เขียนสนใจจะศึกษาได้เช่นกัน โดยแนวคิดภาพสะท้อนสังคมทำให้เราเห็นภาพของวิถีชีวิต และวิถีคิดของฮิปปี้ในเวลานั้น สำหรับแนวคิดสถาบันทางสังคม หากมองในรูปแบบของค่านิยม หรือ แนวคิดในหมู่อิปปี้ด้วยกัน ก็สามารถศึกษาทำความเข้าใจแนวคิดในสังคมฮิปปี้ได้ อีกทั้ง

รูปแบบของวรรณกรรมที่เลือกมาก็เป็นวรรณกรรมเชิงสารคดีเช่นเดียวกันอีกด้วย จึงคิดว่าสามารถดูวิธีการศึกษาในงานข้างต้นเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการศึกษาแนวคิดฮิปปีของ รงค์ วงษ์สวรรค์ ในวรรณกรรมหลงกลืนกัญชาต่อไปได้

เรื่อง คตินิยมสมัยใหม่กับเพศวิถี: กรณีศึกษาเพื่อนนครของ 'รงค์ วงษ์สวรรค์' กับเพื่อนหนุ่ม โดย สรณัฐ ไตลังคะ (2557) สะท้อนถึงความแตกต่างในมุมมองเรื่องเพศสมัยใหม่ที่เกิดขึ้นระหว่างนักเขียนหญิงและนักเขียนชาย ที่ได้รับอิทธิพลมาจากแนวคิดเสรีนิยมจากตะวันตก และเรื่องของทุนนิยม ที่เข้ามาในประเทศไทย และส่งผลกระทบต่องานเขียนในสมัยนั้น (พ.ศ. 2510 หรือ ค.ศ. 1967) กล่าวคือวรรณกรรมแนวเสรีนิยมสมัยใหม่มักจะแสดงออกในเรื่องต่าง ๆ อย่างเปิดเผย เช่น การพูดเรื่องเพศ หรือแนวคิดทางการเมือง เป็นต้น งานของ สรณัฐ ไตลังคะ นี้จะทำให้เราเห็นถึงความต่างระหว่างนักเขียนหญิงและนักเขียนชายในมุมมองเรื่องเพศที่เปิดกว้างขึ้น แม้ว่าจะมีการรับเอาแนวคิดเสรีนิยมจากตะวันตกเข้ามา และทำให้นักเขียนไทยนั้นต้องการที่จะแสดงออกในเรื่องของเพศอย่างเปิดเผยในงานเขียนของตน ทว่าระหว่างแนวคิดของนักเขียนชายและหญิงก็มีความแตกต่างกันอยู่ กล่าวคือผู้หญิงนั้นเขียนเรื่องเพศในลักษณะของความเท่าเทียม ในขณะที่นักเขียนชายส่วนใหญ่จะเขียนเรื่องเพศออกมาหลายด้านอย่างเปิดเผยโดยไม่เกรงกลัวต่อแนวคิดแบบเก่า กระนั้นก็ยังไม่ละทิ้งแนวคิดที่ว่าเพศชายนั้นเป็นผู้ที่มีอำนาจ มีเหตุผลและเป็นผู้กระทำ ในขณะที่เดียวกันเพศหญิงในเรื่องจะเป็นฝ่ายที่มีอารมณ์โดดเด่น และมักจะเป็นฝ่ายถูกกระทำ หรือที่เรียกว่า “แนวคิดชายเป็นใหญ่”

จากการศึกษางานเขียนข้างต้นผู้เขียนมีความเห็นว่า เป็นงานที่สะท้อนสังคมไทยว่า เป็นสังคมชายเป็นใหญ่ ซึ่งมีความตรงกันข้ามกับสังคมของกลุ่มฮิปปี ซึ่งการจะเข้าใจขบวนการฮิปปีให้ดีขึ้นจำเป็นต้องอ่านวรรณกรรมเรื่องหลงกลืนกัญชา

### **การศึกษาผลงานของรงค์ วงษ์สวรรค์ จากเรื่องของการใช้ภาษา และตัวละครที่ดำเนินเรื่องเป็นหลัก ประกอบด้วยตัวอย่างผลงานดังนี้**

วิทยานิพนธ์เรื่อง ภาษาแหวกแนวในงานประพันธ์ของ รงค์ วงษ์สวรรค์. จันทรฉาย แซ่ก๊วย (2530) กล่าวถึงการศึกษาในประเด็นการใช้ภาษาในงานเขียนของ รงค์ วงษ์สวรรค์ ซึ่งถ้าเราเป็นผู้ที่เคยได้อ่านงานของ รงค์ วงษ์สวรรค์ ผ่านตามาบ้าง ส่วนใหญ่ก็จะทราบว่างานของ รงค์ วงษ์สวรรค์ แทบทั้งหมดนั้นมักจะมีการใช้ถ้อยคำ ลีลาการใช้ภาษาที่ค่อนข้างเฉพาะตัว โดยงานวิจัยชิ้นนี้ได้กล่าวว่า การใช้ภาษาของ รงค์ วงษ์สวรรค์ นั้นมักจะมีการเพิ่มคำ ตัดคำ เปลี่ยนหน้าที่ของคำในการเขียน แต่กระนั้นก็ยังสามารถสื่อสารความหมายออกมาให้ผู้อ่านได้อย่างชัดเจนหมดจด และภาษาที่แปลกแหวกแนวเหล่านี้ก็มีส่วนอย่างมากในการช่วยให้ผู้อ่านได้เข้าถึงอารมณ์ ความรู้สึก และได้ใช้จินตนาการภาพจากการอ่านเขียนของ รงค์ วงษ์สวรรค์ อย่างมาก โดยภาษาแนวใหม่นั้นมักจะมาคู่กับการบัญญัติคำขึ้นมาใหม่ มีการรวมคำในบริบทต่าง ๆ จนกลายเป็นเอกลักษณ์ในงานเขียนของผู้เขียนนั้น ๆ จนผู้อ่านสามารถจับสำนวนการเขียนได้ และสามารถรับรู้ได้ว่าตนเองนั้นกำลังอ่านงานของใครอยู่ ซึ่ง รงค์ วงษ์สวรรค์ นั้นก็นับได้ว่าเป็นนักเขียนที่มีศิลปะชั้นเชิงในการเขียนที่ชัดเจนคนหนึ่ง

ยกตัวอย่างเช่นการใช้คำในเนื้อเรื่องเช่น “หล่อนใช้วาจาลมลูบไล่ ชวนให้กินกาแฟดำ” จะเห็นได้ว่าตัวอย่างที่ยกมาข้างต้นแสดงให้เห็นถึงการใช้คำพูดที่อ่อนโยน หอมหวานในการโน้มน้าวใจ ซึ่งตัวอย่างที่ยกมานี้ก็แสดงให้เห็นถึงความเป็นผู้สร้างภาษาแหวกแนวในตัว รงค์ วงษ์สวรรค์ อย่างแท้จริง

จากการอ่านนิทานนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนมีความเห็นว่านิทานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นประโยชน์อย่างมากในการเขียนบทความ เนื่องจากเป็นนิทานนิพนธ์ที่วิเคราะห์สำนวนการเขียนของ รงค์ วงษ์สวรรค์ ที่มีความเฉพาะตัว ทำให้เห็นภาพถึงการใช้คำและการสื่อความหมายในงานเขียนของ รงค์ วงษ์สวรรค์ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เขียนเข้าใจเนื้อความในงานเขียนของ รงค์ วงษ์สวรรค์ ได้มากยิ่งขึ้น ทั้งนิทานนิพนธ์ฉบับนี้ก็ยิ่งได้มีการยกตัวอย่าง และอธิบายได้อย่างละเอียด ซึ่งบางประโยคในงานเขียนนั้นผู้เขียนไม่สามารถตีความได้ทั้งหมดอาจเนื่องด้วยความไม่คุ้นเคยในภาษาที่พบเจอ นับได้ว่านิทานนิพนธ์ฉบับนี้มีส่วนช่วยอย่างมากในการทำความเข้าใจภาษาในงานเขียนของ รงค์ วงษ์สวรรค์ มาก

นิทานนิพนธ์ เรื่อง วิเคราะห์งานประพันธ์ของ รงค์ วงษ์สวรรค์ วิชา ทรวงแสง (2521) มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะศึกษางานเขียนของ รงค์ วงษ์สวรรค์ ในช่วง พ.ศ. 2503 - 2512 /ค.ศ. 1960 - 1970 ซึ่งวิชา ทรวงแสงได้วิเคราะห์ในแต่ละประเด็นดังนี้ ตัวละคร ฉาก บทสนทนา โครงเรื่อง แก่นเรื่อง วรรณศิลป์ การใช้ภาษา โครงเรื่อง และคุณค่า โดยใช้การพรรณนาวิเคราะห์ในการศึกษา ผลการศึกษาจากนิทานนิพนธ์นี้ พบว่างานเขียนของ รงค์ วงษ์สวรรค์ ในช่วง พ.ศ. 2503 - 2512 /ค.ศ. 1960 - 1970 มีลักษณะเป็นงานเขียนร่วมสมัยที่มีความสมจริง มีวิธีการเขียนเป็นบันทึกคิดและสารคดี เนื้อเรื่องส่วนใหญ่ไม่เน้นเรื่องยาว แต่จะเขียนเรื่องสั้นจบในตอน และด้วยความที่เป็นเรื่องสั้นทำให้เราสามารถมองเห็นมุมมองชีวิตของตัวละครนั้น ๆ ได้หลากหลาย การเขียนที่เป็นเชิงสารคดีนั้นเน้นเล่าประสบการณ์ของ รงค์ วงษ์สวรรค์ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยจะเล่าเกี่ยวกับชีวิตของผู้เขียน หรือผู้คนที่ผู้เขียนได้ไปพบเจอมา ไม่ว่าจะเป็น คิลปิน ฮิปปี โซเฟีย ฯลฯ โดยจุดเด่นของงานเขียนของ รงค์ วงษ์สวรรค์ อยู่ที่การพรรณนาฉาก การใช้ภาษา และการใช้สัญลักษณ์ เพื่อให้ผู้ที่อ่านได้เกิดการตีความ ภาษาภายในงานเขียนเน้นสื่อความรู้สึกอย่างลึกซึ้ง และโดยส่วนมากเป็นภาษาที่ผิดไวยากรณ์ ซึ่งถือเป็นเอกลักษณ์ในงานเขียนของ รงค์ วงษ์สวรรค์

จากการอ่านนิทานนิพนธ์ฉบับนี้ผู้เขียนมีความเห็นว่า ตัวนิทานนิพนธ์ได้วิเคราะห์เนื้อหาของงานเขียนในช่วงเวลาที่กำหนดอย่างละเอียด โดยวิเคราะห์จำแนกออกเป็นส่วน ๆ ทำให้เราได้เห็นภาพงานเขียนชัดเจนมากยิ่งขึ้น ซึ่งลักษณะการเขียนในหลายงานของ รงค์ วงษ์สวรรค์ จะเป็นเรื่องสั้นเสียส่วนใหญ่ โดยเนื้อหาในแต่ละบทจะเป็นเรื่องราวที่ผู้เขียนได้ไปพบเจอมา หรืออาจมีบ้างที่มีการแต่งเติมเสริมเข้าไป ซึ่งนิทานนิพนธ์ฉบับนี้ก็ได้อธิบายให้เห็นถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ลักษณะโครงสร้าง ลักษณะของการเขียนเรื่อง รวมถึงสามารถตีความเรื่องราวและเชื่อมโยงกับแนวคิดของคนที่ยกมา รงค์ วงษ์สวรรค์ พบเจอในสมัยนั้นได้

อย่างไรก็ตามจากงานวิชาการที่ศึกษาบทประพันธ์ของ รงค์ วงษ์สวรรค์ ที่กล่าวมาข้างต้นทั้ง 3 กลุ่มผู้เขียนเห็นว่ายังไม่มีการขึ้นใดที่แสดงนัยทางวิชาการที่ครอบคลุมปรัชญา ความคิดของ รงค์ วงษ์สวรรค์ อย่างรอบด้าน งานของต่อพงศ์ สุนทรภรณ์ เน้นด้านความเป็นอิสระของจิต งานของ สรณัฐ ไตลังคะ เน้นเสรีภาพ ของเพศสภาพ ซึ่งเป็นปรัชญาความคิดบางส่วน ของ รงค์ วงษ์สวรรค์ เท่านั้น แต่ยังขาดการวิเคราะห์

อีกหลายส่วนที่เป็นพื้นฐานความคิดของรงค์ วงษ์สวรรค์ ทั้งในแง่ความล้าหลังทางการศึกษาไทย การมีช่องว่างระหว่างชนชั้น ซึ่งคนควรมีความเท่าเทียมกัน ตลอดจนเรื่องของคุณธรรมจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับความเมตตา ความไม่โลภ เป็นต้น (ภู เชียงดาว, 2549) ผู้เขียนเห็นว่าบางแง่มุมของปรัชญาของรงค์ วงษ์สวรรค์ที่กล่าวมานี้ รงค์ วงษ์สวรรค์ได้นำมาสะท้อนในวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มฮิปปี เรื่อง “หลงกลิ้งกัญชา” อยู่ไม่น้อย โดยเฉพาะเรื่อง ความรัก ความเมตตาต่อเพื่อน มนุษย์ ความไม่โลภในวัตถุนิยม ซึ่งเป็นแง่มุมที่น่าสนใจของความเป็นฮิปปีในตัว รงค์ วงษ์สวรรค์ เนื่องจาก รงค์ วงษ์สวรรค์ นั้นถือว่าเป็นนักเขียนที่เคยได้ไปใช้ชีวิตอยู่ในสหรัฐอเมริกาในช่วงที่ขบวนการฮิปปีกำลังเบ่งบานถึงขีดสุด (ค.ศ. 1960 - 1970 / พ.ศ. 2503 - 2513) การศึกษาพรรณนาเกี่ยวกับความเป็นฮิปปี ในวรรณกรรม “หลงกลิ้งกัญชา” จึงมีความน่าสนใจที่จะทำให้อสังคมไทยเกิดความเข้าใจและตระหนักรู้ในความหมายของ “ขบวนการฮิปปี” จากประสบการณ์ตรง ไม่ใช่เพียงแค่ภาพลักษณ์ภายนอกที่ถูกครอบไว้ด้วยอคติของวัยรุ่นในวัยใสซื่อชาดวัน ผมยว มีหนวดเครารุงรังเท่านั้น

หากพิจารณาบริบทในสังคมไทยย้อนกลับไปได้ตั้งแต่ ทศวรรษ 2490 จนกระทั่งถึงยุค 2500 บริบททางสังคมและการเมืองไทยยังปิดกั้นการเรียนรู้ ทั้งในเรื่องสิทธิเสรีภาพ เรื่องความเท่าเทียม เรื่องความไม่ยึดติดในวัตถุนิยมอยู่อย่างมาก ในหน้าประวัติศาสตร์สังคมไทย เราจะพบว่า ทศวรรษ 2490 เป็นยุคที่เกิดวิกฤตการณ์ทางสังคมที่เรียกว่า “ยุคอันธพาลครองเมือง” ครั้นต่อมาในทศวรรษ 2500 เราพบว่า รัฐบาลจอมพลถนอม กิตติขจร และจอมพลประภาส จารุเสถียร เป็นอธิการบดีในมหาวิทยาลัยชั้นนำ เช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้ออกกฎระเบียบห้ามนิสิตนักศึกษาทำกิจกรรมต่าง ๆ เป็นเหตุปัจจัยที่สำคัญทำให้นิสิตนักศึกษาไม่สนใจสังคม ไม่สนใจสังเคราะห์คนที่ตกทุกข์ได้ยากด้วยความเมตตา นิสิตนักศึกษานิยมการเล่นการพนัน อาทิต บิลเลียด หรือการไปลีลาศ ไปเที่ยวเตร่ เป็นต้น (รังสรรค์ ธนะพรพันธุ์, 2562) จนกระทั่งยุคการเรียกร้องประชาธิปไตย 14 ตุลาคม พ.ศ. 2516 ที่ปัญญาชน หันมาสนใจในความหมายของมนุษย์ ความเท่าเทียม ความมีอิสระภาพจากศักดินาของทุนนิยมมากขึ้น จนเกิดบทวิพากษ์จากปัญญาชนหลายคน อาทิ วิทยากร เชียงกูร ศิลปินเพลงเช่น วงคาราวาน เป็นต้น ทำให้ผู้เขียนวิเคราะห์ได้ว่า สภาพสังคมไทยที่ รงค์ วงษ์สวรรค์ ต้องอธิบายเรื่อง “ขบวนการฮิปปี” ผ่านวรรณกรรม “หลงกลิ้งกัญชา” เป็นสิ่งจำเป็น เพราะคนไทยส่วนใหญ่ยังมีอคติและสังคมไทยยังคงมีพื้นฐานการศึกษาในสภาพล้าหลังอยู่

### ระเบียบวิธีวิจัย

ผู้เขียนวิเคราะห์งาน “หลงกลิ้งกัญชา” จากตัวเนื้อหาที่รงค์ วงษ์สวรรค์ ใช้กระบวนการเข้าไปสังเกตการณ์อิสระ (content analysis) และใช้กระบวนการทางประวัติศาสตร์ในการวิเคราะห์บริบททางสังคมไทย และสังคมสหรัฐอเมริกาจากเอกสารวิชาการอื่น หรือเว็บบลอกจากนักคิดร่วมสมัย (Documentary research) เพื่อให้เข้าใจในหลักคิด ของรงค์ วงษ์สวรรค์ ให้มากขึ้น

## ผลการศึกษา

วัตถุประสงค์ของรงค์ วงษ์สวรรค์ ในการเขียนวรรณกรรม “หลงกลิ้งกัญชา” คือ เขาต้องการบอกกล่าวให้คนในสังคมได้รับรู้ถึง แนวคิด และวิถีชีวิตของกลุ่มฮิปปี้ในประเทศสหรัฐอเมริกา ว่าแท้จริงแล้วฮิปปี้ มีความหมายอย่างไร เพราะในประเทศไทยในยุคทศวรรษ 2500 เป็นต้นมา เกิดความเข้าใจต่อความหมายของฮิปปี้ที่คลาดเคลื่อน ซึ่งจากรายการเสนา เรื่อง “หลงกลิ้งกัญชาขบวนการล้มล้างศักดินาดอลลาร์” (Hippies Movement) ที่จัดขึ้นที่ร้านนายอินทร์ เมื่อ พ.ศ. 2542 ก่อนการตีพิมพ์วรรณกรรมเรื่องนี้อีกครั้งในพ.ศ. 2545 โดยแพรวสำนักพิมพ์ รงค์ วงษ์สวรรค์ได้อธิบายถึงที่มาของการเขียนว่า

“ผมกลับมาตั้งเขียนที่กรุงเทพฯ ตอนนั้นผมเห็นว่ากรุงเทพฯ เกิดอันตรายขึ้นแล้ว คือเพื่อนนักหนังสือพิมพ์เองก็เข้าใจคำว่าฮิปปี้ผิด นักการเมืองสมัยนั้น ถานอม, ประภาส เห็นคนไว้ผมยาวก็บอกว่าเป็นฮิปปี้ ทุ่งทางเกษตรฯ ก็ว่าฮิปปี้ ไม่เรียบร้อย แต่ไม่เคยถามเลยว่า ทุ่งฯ เพราะไม่มีเงินซื้อหรือทุ่งฯ เพราะเอาผิดโกนมากริด... ผมเห็นว่าอย่างนี้ไม่เป็นธรรมกับฮิปปี้ ไม่เป็นธรรมกับนักต่อสู้ จึงเขียนหนังสือหลงกลิ้งกัญชาขึ้นมา... พวกเขาเป็นนักต่อสู้กับทุนนิยม ต่อสู้กับอเมริกาที่เป็นนักชู้ดรีด เบียดเบียนเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ฮิปปี้ต้องอายุ 30 ขึ้นไป ต้องเรียนมหาวิทยาลัย คุณสมบัติต้องเป็นลูกเศรษฐีหรือไม่รวยมากก็ได้ แต่ต้องมีอุดมการณ์ในการช่วยกันขัดขวางพ่อแม่ที่ประสบความสำเร็จมาจากอุตสาหกรรม”

(รงค์ วงษ์สวรรค์, เสนา, 2542)

วิธีการเรียนรู้กลุ่มฮิปปี้ของ รงค์ วงษ์สวรรค์ จะมีลักษณะพิเศษ คือ เขาจะใช้วิธีเข้าไปสังเกตการณ์ด้วยตนเอง ซึ่งเพื่อนคนหนึ่งของรงค์ วงษ์สวรรค์ คือ สกูล บุญยทัต ซึ่งร่วมรายการเสนาครั้งนี้ เรียกว่า “แบบแผนของการเป็นผู้เฝ้าสังเกต (observer) ของ ‘รงค์ วงษ์สวรรค์’ เมื่ออยู่ ณ อเมริกา ทั้งนี้เพื่อถือเป็นโอกาสในการเรียนรู้โดยธรรมชาติของตัวเองอย่างไม่มีใครขัดขวาง เรียนรู้แบบนักเขียนและคนหนังสือพิมพ์หรืออาจถูกต้องกว่าถ้าพูดว่าเรียนรู้แบบผู้ชายผู้ไม่ผูกพันตัวเองกับแบบแผน (non conformist)” (สกูล บุญยทัต, 2564)

อย่างไรก็ตามการเข้าไปสังเกตการณ์ของรงค์ วงษ์สวรรค์นี้ ยังได้สะท้อนเรื่องราวของฮิปปี้ที่ผสมผสานกับมุมมองของนักวิชาการสังคมศาสตร์ชาวไทยที่มีโอกาสเข้าไปคลุกคลีกับฮิปปี้ในช่วงเวลาดังกล่าวเช่นกัน วรรณกรรมเรื่อง “หลงกลิ้งกัญชา” ทำให้เราเห็นประวัติความเป็นมาของสังคมอเมริกันที่ส่งผลให้ผู้คนบางกลุ่มในสังคมเกิดการตั้งคำถามต่อสังคมที่ตนอยู่ และในที่สุดได้ปลุกตัวออกมาเพื่อหาความสุขที่แท้จริงตั้งแต่ช่วงทศวรรษ 1950 (ทศวรรษ 2490) ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ปัจจัยต่าง ๆ ทำให้สังคมอเมริกันเกิดการเปลี่ยนแปลงเช่น ภายในประเทศสหรัฐอเมริกามีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ มีการขยายตัวของชนชั้น

กลาง มีการขยายตัวของเศรษฐกิจระบบทุนนิยม และสงครามต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในตอนนั้น เช่นสงครามเกาหลี สงครามเวียดนามได้ลุกลามใหญ่โตจนผู้คนต่างออกมาเรียกร้องถึงมนุษยธรรม จนนำมาสู่การลุกฮือของขบวนการฮิปปี้ในทศวรรษ 1960 (ทศวรรษ 2503) ซึ่งถือเป็นช่วงทศวรรษที่กลุ่มขบวนการฮิปปี้แบ่งบานอย่างถึงขีดสุด ภาพสะท้อนจากวรรณกรรม เรื่อง “หลงกลืนกัญชา” ทำให้ผู้อ่านเห็นถึงการตั้งคำถามต่อสังคมอเมริกันที่ตนอยู่จากกลุ่มฮิปปี้ และในที่สุดได้ปลุกตัวออกมาจากกรอบครวัและคนส่วนใหญ่ เพื่อแสวงหาความสุขที่แท้จริงระหว่าง ค.ศ. 1950 - 1960 (พ.ศ. 2490 - 2503)

ผู้เขียนพบว่ารงค์ วงษ์สวรรค์ มีวัตถุประสงค์ที่อยากจะรู้และเข้าใจถึงวิถีคิด แนวทางการดำเนินชีวิตของกลุ่มฮิปปี้ในสหรัฐอเมริกา ระหว่างทศวรรษ 1950 - 1960 (ทศวรรษ 2490 - 2503) ทั้งในมุมมองของเขา และมุมมองของนักสังคมศาสตร์ คือ ดร.บรรพต วีระสัย อาจารย์คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผู้ซึ่งศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย และใช้ชีวิตอยู่ในสหรัฐอเมริกาในช่วงที่ขบวนการฮิปปี้กำลังแบ่งบาน โดย ดร.บรรพต วีระสัยได้ส่งจดหมายถึง รงค์ วงษ์สวรรค์ เกี่ยวกับการมองฮิปปี้ในแง่วิชาสังคมศาสตร์ และได้ถูกนำมาตีพิมพ์ในบทสร้อยของ หลงกลืนกัญชา ทั้งนี้ ดร.บรรพต วีระสัย ได้วิเคราะห์ความเป็นอยู่ของกลุ่มฮิปปี้ว่า มีลักษณะเป็นปรากฏการณ์ทางสังคมของกลุ่มที่ต่อต้านสังคมแบบอุตสาหกรรม ซึ่งในมุมมองของนักวิชาการนี้กลับไม่เห็นแง่ดีของวิถีชีวิตแบบฮิปปี้เลย เนื่องจากเขามองว่าในท้ายที่สุดฮิปปี้ก็กลายเป็นทาสของวัตถุ เช่น ยาเสพติด จนละเลยเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน

ผลการศึกษาในด้านประวัติความเป็นมาของฮิปปี้และพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของสหรัฐอเมริกา ผู้เขียนพบว่า กลุ่มคนที่เป็นบิดา มารดา ของฮิปปี้คือกลุ่มคนที่มีชีวิตในระหว่างสงครามโลกครั้งที่สอง จึงมีประสบการณ์ชีวิตที่ผ่านความยากลำบากระหว่างสงครามมามาก เมื่อสงครามยุติลง และรัฐบาลฟื้นฟูประเทศให้ทันสมัย สวยงาม ท่ามกลางสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างครบครัน ได้ทำให้คนในรุ่นบิดา มารดาของฮิปปี้ ติดสุขในสิ่งเหล่านั้น แต่ผลกลับตรงกันข้ามกับคนรุ่นลูกที่ตั้งคำถามต่ออำนาจของวัตถุนิยมอยู่ตลอดเวลา เพราะวัตถุนิยมได้ทำให้ความรักต่อเพื่อนมนุษย์ลดน้อยลง เป็นบ่อเกิดของสงครามอื่น ๆ ในเวลาต่อมา เช่นการเกิดสงครามเวียดนาม เป็นต้น จึงทำให้คนรุ่นลูก หรือที่รู้จักในนามฮิปปี้ ได้พากันแยกย้ายออกจากกรอบครวัวัตถุนิยม และพากันแสวงหาสิ่งที่เป็นแก่นสารของชีวิต คือความรักในเพื่อนมนุษย์ ครั้นเมื่อ รงค์ วงษ์สวรรค์ ได้เข้าไปคลุกคลีกับกลุ่มของฮิปปี้ เขาได้สะท้อนความคิดเห็นของเขา หรือทรรศนะของเขาต่อกลุ่มฮิปปี้ไว้หลายประเด็นด้วยกัน จำแนกประเด็นได้ ดังนี้

### แนวคิดฮิปปี้ที่มีต่อ “ทุนนิยมในสหรัฐอเมริกาช่วงทศวรรษ 1960 (ทศวรรษ 2503)”

รงค์ วงษ์สวรรค์ได้สะท้อนมุมมองของฮิปปี้ที่มีต่อทุนนิยม ไว้ว่าพวกฮิปปี้รู้สึกว่ทุนนิยมนั้นเป็นตัวทำลายความเป็นคนอย่างแท้จริง ในประเด็นนี้มีความสอดคล้องกับพื้นฐานประวัติศาสตร์สังคมอเมริกันในช่วงสงครามโลกครั้งที่สองเป็นต้นมา เนื่องจากรุ่นพ่อและแม่ของพวกฮิปปี้จะมีช่วงชีวิตระหว่างการเกิด สงครามโลกครั้งที่สองและหลังสงครามยุติ ในช่วงเวลาดังกล่าว พบว่าทุนนิยมเข้ามามีอิทธิพลต่อสังคมอเมริกันอย่างมาก เกิดแนวคิดการใช้ชีวิตอยู่ในหลักแห่งความสะดวกสบาย การออกไปทำงานหาเงินนั้นเป็นหนทาง

สู่ความสำเร็จในชีวิต ในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 อุตสาหกรรมการผลิตในสหรัฐอเมริกาเติบโตเป็นอย่างมาก โดยการเปลี่ยนเครื่องจักรผลิตอาวุธมาเป็นเครื่องจักรสำหรับผลิตสินค้าต่าง ๆ เข้าสู่ตลาดโลก ระบบอุตสาหกรรมของสหรัฐอเมริกามีการพัฒนาทั้งทางเทคโนโลยี และจำนวนการผลิตที่เพิ่มขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของคนอเมริกันที่เพิ่มมากขึ้น จำนวนทหารที่ปลดประจำการหลังจากจบสงครามโลกครั้งที่ 2 รวมถึงอัตราการเกิดของประชากรในสหรัฐอเมริกาอยู่ในจำนวนที่สูงขึ้น กล่าวคือทศวรรษ 1950 (ทศวรรษ 2493) ประชากรเพิ่มขึ้นราว 3.5 - 4 ล้านคน มีการให้ความสำคัญกับการมีครอบครัวใหญ่ ประชากรมีฐานะทางการเงินที่ดีขึ้น ในทศวรรษ 1940 - 1960 (ทศวรรษ 2483 - 2503) อัตราการเกิดลูกคนที่ 3 และ 4 ในครอบครัวหนึ่ง ๆ เพิ่มขึ้นเท่าตัว เราจะเรียกคนที่เกิดในช่วงเวลานี้ว่า กลุ่มคนยุค “เบบี้บูม” และเป็นปัจจัยที่ทำให้มีการเติบโตของธุรกิจประเภทต่าง ๆ เช่น การก่อสร้าง ผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับเด็ก เครื่องเล่น เครื่องกีฬา ฯลฯ (สมร นิติทัศน์ประภาศ, 2553) เนื่องจากคนอเมริกันมีความชื่นชอบในการแสวงหาสิ่งอำนวยความสะดวกในชีวิต ทดแทนช่วงสงครามที่สิ่งเหล่านี้เป็นของหายาก ดังเช่นใน ค.ศ. 1956 กรรมกรเก่าในลิบครอครั้วมีตู้เย็น มีโทรทัศน์ใช้ สามในสี่ครอบครัวของกรรมกรจะมีรถยนต์ใช้อย่างน้อยที่สุดหนึ่งคัน สามในห้าครอบครัวมีบ้านของตนเอง และประมาณหนึ่งในสี่ครอบครัวมีเครื่องปรับอากาศใช้ เงินบำนาญบำนาญของกรรมกรเมื่อปลดเกษียณอายุเพิ่มขึ้นอีกราว 20 เท่าของที่เคยได้รับใน ค.ศ. 1929 นอกจากนี้ ใน ค.ศ. 1945 มีสระว่ายน้ำเพียงประมาณ 9,000 สระ แต่ใน ค.ศ. 1957 ปีเดียวมีการสร้างสระว่ายน้ำประมาณ 55,000 สระ (สมร นิติทัศน์ประภาศ, 2524)

รงค์ วงษ์สวรรค์ ได้สะท้อนให้เห็นว่าในทางกลับกันพวกฮิปปีที่โตมาเป็นรุ่นถัดไปกลับเบื่อหน่ายชีวิตที่ซ้ำซากจำเจ พวกเขาหนีภัยกับกิจกรรมที่ดำเนินซ้ำกันในแต่ละวัน ผู้คนคิดแต่เรื่องการทำงานหาเงิน ตื่นเช้าในทุกวันเพื่อเข้างานให้ทัน วันหยุดบ้างพักผ่อน บ้างจัดปาร์ตี้ ชีวิตเหมือนถูกผูกมัดไว้เพียงการทำงานเพื่อให้มีเงินมาใช้จ่ายวันหยุดแล้วพอวันจันทร์ก็กลับไปทำแบบเดิม อีกทั้งฮิปปีมองว่าทุนนิยมบังคับให้ผู้คนต้องทำงานเพื่อที่จะนำเงินมาสนองความต้องการทางวัตถุเพียงเท่านั้น และท้ายที่สุด รงค์ วงษ์สวรรค์ อธิบายถึงโทษของระบบทุนนิยม ว่า “คือการขูดรีด” (สกุล บุญยทัต, 2564)

### แนวคิดฮิปปีที่มีต่อ “สงคราม”

ขบวนการฮิปปีออกมาต่อต้านการทำสงครามที่สหรัฐอเมริกาได้เข้าไปมีส่วนร่วมในช่วงทศวรรษ 1960 - 1970 (ทศวรรษ 2503 - 2513) อาทิ สงครามเวียดนาม โดยรงค์ วงษ์สวรรค์ได้เขียนไว้ใน หลงกลิ่นกัญชา ดังนี้

“ฮิปปีบางกลุ่มที่ด่าทอหมายเกณฑ์ทหารซึ่งเอื้อมมือเข้ามาตวัดคนหนุ่มเข้าไปอยู่ในกฎเกณฑ์ทมิฬโหด เขาประณามนักรบผู้กระหายเลือด และผู้ไม่นำพากับศีลธรรม และเขาไม่พอใจต่อนโยบายต่างประเทศของประธานาธิบดีในการเบิกขยายแนวรบในเวียดนาม-ตามความคิดของบุปผาชน-เป็นการสาธยายโดยใช้เหตุ ทั้งการสิ้นเปลืองเงินทองมหาศาลนั้นน่าละอายอย่างยิ่ง”

(รงค์ วงษ์สวรรค์, 2533)

ซึ่งสอดคล้องกับประวัติศาสตร์สหรัฐอเมริกาในช่วงเวลานี้ว่า ในช่วง ค.ศ. 1967 สหรัฐอเมริกา มีการดำเนินการกวาดล้างในเวียดนามอย่างเด็ดขาด มีการทิ้งระเบิดตามที่ตั้งต่าง ๆ ในเวียดนาม เช่น ระเบิดนาปาล์ม ระเบิดเชื้อโรค และเศษซากจากการระเบิดลอยคลุ้ง ผู้คนได้รับลูกหลงจากการระเบิด และไม่สามารถผ่าตัดเอาเศษซากต่าง ๆ จากการระเบิดออกมาจากร่างกายได้ สภาพแวดล้อมในเวียดนามเหนือทั้งบ้านเรือน ผู้คน รวมทั้งแหล่งธรรมชาติ ป่าเขา หนองบึง ล้วนถูกทำลายจากสารเคมี และแรงระเบิด (John Morton Blum, 1997) การออกมาเรียกร้องของพวกฮิปปี้จะเน้นไปที่การประท้วง และการเรียกร้องผ่านทางศิลปะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียกร้องที่สะท้อนผ่านดนตรี ซึ่งในยุคทศวรรษ 1960 - 1970 (ทศวรรษ 2503 - 2513) นับได้ว่าดนตรีที่มีเนื้อหาต่อต้านสงครามนั้นมียอดขายอย่างต่อเนื่อง ข้อเท็จจริงที่น่าสนใจประการหนึ่งเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวนี้ก็คือ มันถ่ายทอดผ่านงานศิลปะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผ่านสื่อดนตรี ซึ่งนักดนตรีในยุคนั้น เช่น Jimi Hendrix, Janis Joplin, John Lennon ฯลฯ สนับสนุนและเข้าร่วมเป็นนักเคลื่อนไหวในประเด็นต่อต้านสงครามและความรุนแรง และศิลปะเองก็ได้รับเลือกให้เป็นก้าวแรกในการเคลื่อนไหวของพวกฮิปปี้ ศิลปะถูกใช้เป็นการบอกเสียงของการเคลื่อนไหว เพราะมันเสนอทางเลือกที่ตรงกับความอึดตัวของสังคมหลังสงคราม นอกจากนี้ศิลปะยังมีบทบาทสำคัญในการสร้างเครือข่าย การโฆษณาชวนเชื่อ และศิลปะสามารถใช้เป็นสื่อกลางทางการเมืองจากเสียงของประชาชนได้ (Dwi M. Nugroho, Muhammad J.B. Firdaus, Adam J. Wijaya, 2020) โดยในด้านบทบาทของดนตรีผู้เขียนขอยกตัวอย่างมาจากการเขียนของ Stephen T.F. Poon ที่ได้กล่าวถึงเทศกาลดนตรี woodstock ปี 1969 เพื่อแสดงจุดยืนในการต่อต้านสงคราม Woodstock Music and Art Fair หรือที่เรารู้จักกันในชื่องาน Woodstock 1969 เป็นเทศกาลดนตรีครั้งยิ่งใหญ่ของเหล่าบุปผาชนที่ได้นำกลุ่มนักดนตรีป๊อปและร็อกชาวอเมริกันที่โด่งดังมารวมตัวกันที่ฟาร์มแห่งหนึ่งในนิวยอร์กในปี 1969 เทศกาลดนตรีซึ่งมีผู้เข้าร่วมประมาณ 450,000 คนเพื่อแสดงถึงจุดยืนในการต่อต้านสงครามภายใต้สโลแกน 3Days Of Peace And Music (สามวันแห่งสันติภาพและดนตรี) (Stephen T.F. Poon, 2016)

นอกจากการต่อต้านสงครามจะแสดงออกผ่านดนตรีและศิลปะแล้ว การต่อต้านสงครามที่ต้องการสื่อเรื่องของการแสดงความรักต่อกัน ก็ไม่สามารถแยกออกจากเรื่องการมรณได้ จนเป็นที่มาของ วลีอมตะคือ "Make Love Not War" ซึ่ง สกูล บุณยทัต อธิบายเพิ่มเติมว่า คนที่แสดงออกด้านนี้ได้เด่นชัด คือ คู่สามี ภรรยา จอห์น เลนนอน กับ โยโกะ โอโนะ (สกูล บุณยทัต, 2564)

### ฮิปปี้กับศาสนาตะวันออกและยาเสพติด

รงค์ วงษ์สวรรค์ ได้สะท้อนเรื่องความเบื่อหน่ายสังคมและการใช้ชีวิตของพวกฮิปปี้ที่พยายามค้นหาบางสิ่งบางอย่างเพื่อมาเติมเต็มความสุขให้กับชีวิต และให้คำตอบสำหรับการใช้ชีวิตของตน ทำให้กลุ่มฮิปปี้ได้ตอบรับการเข้ามาของศาสนาพุทธนิกายเซนซึ่งเผยแพร่เข้ามาให้กับกลุ่มฮิปปี้ได้รู้จัก เมื่อ ค.ศ 1967 (พ.ศ. 2510) และเรื่องของนิพพานจากศาสนาพุทธฝ่ายมหายาน พวกฮิปปี้รู้สึกว่สังคมปัจจุบันทำให้พวกฮิปปี้เป็นทุกข์ จึงต่างพยายามมองหาบางสิ่งที่จะช่วยตอบคำถามถึงการหาความสุขในชีวิต แม้ว่าพวกฮิปปี้

จะไม่ได้ศึกษาจนแตกฉานอย่างละเอียดลึก แต่การเข้าถึงสภาวะนิพพานทำให้ฮิบปีคิดว่าตนจะพบกับความสุขในชีวิต ซึ่งเป็นคำตอบที่พวกฮิบปีตามหา พร้อมกันนั้นสิ่งที่มาคู่กันกับการเข้าถึงสภาวะที่เรียกว่านิพพาน ก็คือกัญชา และ LSD อีกหนึ่งสัญลักษณ์ประจำขบวนการบุปผาชน และได้รับความเชื่อจากฮิบปีว่าเป็นพาหนะนำตนไปสู่สภาวะที่มุ่งหวังได้สำเร็จ แม้ว่าจะไม่สามารถระบุได้ว่าใครเป็นผู้ริเริ่มนำวัฒนธรรมนี้เข้ามาแพร่หลายจนกลายเป็นสัญลักษณ์ประจำตัวว่าฮิบปีต้องสูบกัญชา

รงค์ วงษ์สวรรค์ ได้สะท้อนความคิดเห็นเกี่ยวกับยาเสพติดในหนังสือหลงกลืนกัญชา ว่าเขาเองก็ไม่เห็นด้วยกับความเชื่อว่าการใช้ยาเสพติดเป็นหนทางออกของชีวิตบุปผาชน ดังข้อความต่อไปนี้

“ศาสตราจารย์ผู้หนึ่งซึ่งมีอิทธิพลในกลุ่มหนุ่มสาวอเมริกัน ผู้ได้เคยบรรยายถึงคุณสมบัติของกัญชา (และยาเสพติดอีกบางชนิด) ว่าเป็นหนทางลัดไปสู่นิพพาน นั้นเป็นเหตุ และเป็นการสร้างความโง่เขลาให้กับคนเป็นจำนวนมากมหาศาลที่คล้อยตาม แม้อาจารย์ผู้นั้นจะได้สารภาพว่าตนเข้าใจผิด แต่ก็ดูเหมือนจะสายไปเสียแล้ว การดูดกัญชาซึ่งว่างเว้นไปนานหลังจากสมัยของนักเลงเถื่อนยุคแอล คาโปน จึงได้เข้ามามีบทบาทกับชีวิตของคนอเมริกันอีกครั้ง และอย่างทำลายคนทุกวัยทุกอาชีพ ตั้งแต่นักเรียนจนถึงศิลปินและนายแพทย์ และกัญชาเป็นสินค้าเถื่อนราคาค่อนข้างแพง แต่เทียบกับรายได้ของคนอเมริกันโดยส่วนรวมมันไม่แพงจนเกินไปนัก หาได้ง่ายจากการลักลอบนำเข้าประเทศทางพรมแดนเม็กซิโก อันเป็นถิ่นกำเนิดของกัญชาชนิดนั้น ที่รู้จักกันในนาม “มารีฮวนา”

(รงค์ วงษ์สวรรค์, 2533)

นอกจากนี้ทรรศนะ ของรงค์ วงษ์สวรรค์ ที่มีต่อกัญชา อธิบายได้ว่า เขาไม่ได้เห็นด้วยกับการที่พวกฮิบปียึดติดกับการใช้ยาเพื่อเป็นหนทางไปสู่นิพพานอย่างที่ได้อ้างไว้ในเนื้อหาของ หลงกลืนกัญชา และสำหรับเรื่องกัญชาในช่วง “จดหมายเปิดผนึก” ในหน้าที่ 10 รงค์ วงษ์สวรรค์ก็ได้มีบอกไว้แน่ชัดว่าตนเองนั้นก็สูบกัญชาเช่นเดียวกับพวกฮิบปี หากแต่เพียงสูบในเวลาที่ยาก ไม่ได้ปล่อยตัวให้ติดกัญชาจนเป็นชีวิตจิตใจแต่อย่างใด

จากการค้นคว้าของผู้เขียนบทความทำให้สามารถขยายความถึงศาสตราจารย์คนที่ รงค์ วงษ์สวรรค์กล่าวถึง ก็คือ ศาสตราจารย์ทิมอธี เลียร์ (Timothy Leary) ศาสตราจารย์ประจำมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ที่นับได้ว่ามีอิทธิพลต่อขบวนการฮิบปีในเรื่องของกัญชา และการใช้กัญชาเพื่อเข้าถึงความเป็นนิพพาน ที่ได้ทำการทดลองกับยาเสพติดประเภทหนึ่งคือ แอลเอสดี (LSD) ทิมอธี เลียร์ (Timothy Leary) เชื่อว่าการใช้แอลเอสดี (LSD) สามารถนำไปสู่ความรู้ในตนเองที่ดีขึ้น เพื่อชดเชยความผิดปกติทางจิตหรือความซับซ้อนต่าง ๆ ทั้งเชื่อว่าแอลเอสดี (LSD) สามารถพัฒนาจิตใจของคนที่มีสุขภาพดีได้ในทางบวก แอลเอสดี (LSD) กลายเป็นที่นิยมมากในหมู่นักศึกษาที่มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด แต่แพทย์บางคนและจิตแพทย์ไม่เห็นด้วยกับ

การทดลองนี้ เพราะแอลเอสดี (LSD) เป็นสารซึ่งผลกระทบต่อจิตใจยังไม่ได้มีการตรวจสอบอย่างละเอียด ในค.ศ. 1962 (พ.ศ. 2505) พวกเขาจึงถูกบังคับให้ออกจากมหาวิทยาลัย (Nikola Červíková, 2018)

นอกจากเรื่องของยาเสพติดศาสตราจารย์ ทิมอธี เลียร์ (Timothy Leary) ยังเป็นผู้คิดค้นวลีที่เปรียบเหมือนคาถาประจำตัวของบุปผาชนนั่นคือวลี “TURN ON, TUNE IN, DROP OUT” วลีนี้แยกเป็น 3 คำ 3 ความหมายดังนี้

TURN ON หมายความว่าตรงตัวว่า “การเปิด” คือการใช้ยาเสพติดเพื่อให้พวกฮิปปี้ได้อยู่ในโลกที่ตนปรารถนา หรือเพื่อค้นพบพรสวรรค์ใหม่ ๆ และเชิญชวนผู้คนที่จะเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของขบวนการฮิปปี้

TUNE IN หมายความว่า การปรับตัวให้เข้ากับวิถีชีวิตใดๆ กระนั้นนี่คือความหมายที่แพร่หลายที่สุดที่พวกฮิปปี้ตีความ แต่คำว่า TUNE IN นี้อาจมีความหมายกว้างขวางออกไปตามแต่ประสบการณ์ที่ตัวผู้ใช้พบเจอ ซึ่งปัญหาก็คือในสังคมนั้นคำว่า TUNE IN ได้ถูกใช้กันอย่างผิดความประสงค์ของผู้คิดวลีนี้ หากเราอยากทำความเข้าใจวลีนี้ควรจะต้องศึกษาจากกลุ่มผู้ใช้โดยตรง (ฮิปปี้) ซึ่งไม่ใช่คนกลุ่มหลักในสังคม ส่วน สกอล บุญยทัต ให้ความหมายว่า “การสัมพันธ์กับผู้อื่นด้วยความเมตตากรุณา” (สกอล บุญยทัต, 2564)

DROP OUT หมายความว่า การปลีกตัวออกมาจากสังคม ซึ่งหมายถึงสังคมทุนนิยมที่ปราศความเป็นคนไปจากผู้คนในสังคม (Stuart Hall, 1968)

ในความคิดเห็นของผู้เขียน หากแปลจุดประสงค์ของวลีนี้นอกจากจะเป็นสโลแกนประจำตัวของพวกฮิปปี้แล้ว อาจจะตีความได้ว่าวลีนี้คือการเชิญชวนให้ผู้คนในสังคมต่างปลีกตัวออกมาจากโลกของทุนนิยม และออกมาใช้ชีวิตตามแบบฉบับของบุปผาชน ซึ่งจากการแปลความหมายของวลีดังกล่าวพบว่ามีคำแปลหลัก ๆ คือการเสพยาเสพติด การปรับตัวเข้ากับสังคมใหม่ การออกมาจากกรอบของสังคมเก่าที่พวกตนปฏิเสธ

### ฮิปปี้กับการแต่งกาย

หากถามถึงเครื่องแต่งกาย หรือแฟชั่นในหมู่ฮิปปี้ผู้คนส่วนใหญ่มักจะนึกถึงเสื้อผ้าของฮิปปี้ที่มีความเฉพาะเจาะจงและแตกต่างจากเสื้อผ้าอื่น ๆ เช่น สวมชุดที่มีสีสัน เลื่อมก๊าก รองเท้าหนังนิ่ม เครื่องเงิน และหมวกที่มีกระดิ่ง รองเท้าแตะ สาว ๆ ใส่ริบบิ้นสีส้มหรือดอกไม้เหน็บที่ใบหู สวมลูกปัดที่มีการแลกเปลี่ยนกันใส่เพื่อพิสูจน์มิตรภาพ เสื้อผ้าของกลุ่มฮิปปี้มักจะหลวม ทำจากวัสดุธรรมชาติ เป็นชั้น ๆ มีลวดลายต่างกัน และมีการผสมสีสันทากหลาย กลุ่มฮิปปี้ต่อต้านวัตถุนิยม ดังนั้นเสื้อผ้าจึงมักสกรปรกผ่านการใช้แล้วบ่อยครั้ง (Nikola Červíková, 2018) แต่ในความเป็นจริง เสื้อผ้าสำหรับฮิปปี้ไม่มีกำหนดตายตัว ลักษณะในการแต่งกายของฮิปปี้เป็นไปตามแนวทางที่ฮิปปี้คิด เช่น ถ้าฮิปปี้ผู้นั้นผูกฝักบัววัฒนธรรมอินเดียน (แดง) เขาจะค้นหาเครื่องแต่งกายของคนอินเดียนแดงและแต่งตาม หากมีการบูชาปรัชญาขงขูทวิป ฮิปปี้ผู้หญิงจะนุ่ง紗ห่อ และบางคนที่ยกย่องว่าเม็กซิกันเป็นกลุ่มที่เข้าถึงความจริงของชีวิต เขาจะเดินเข้าไปในพิพิธภัณฑสถานเพื่อศึกษาการแต่งกายของเม็กซิกันโบราณและนำมาแต่ง เป็นต้น (รงค์ วงษ์สวรรค์, 2533)

ดังนั้นสิ่งที่รงค์ วงษ์สวรรค์ ต้องการจะอธิบายให้คนส่วนมากรับรู้เกี่ยวกับการแต่งกายของฮิปปี คือ การไม่อาจตัดสินได้ว่าใครคือฮิปปีเพียงแค่อุปการะการแต่งกาย เช่นคนส่วนใหญ่ในเบื้องต้นอาจจะมองจากลักษณะการแต่งกายหรือทรงผม อาทิ หากเห็นคนไว้ผมยาวรุงรัง ไว้หนวดเครา เสื้อผ้าเก่า ขาดว่าเป็นคุณลักษณะของฮิปปี แต่รงค์ วงษ์สวรรค์ อธิบายว่าสิ่งเหล่านั้นนั้นก็ไมอาจใช้บ่งบอกได้ทุกครั้งไป หากอยากรู้ว่าบุคคลผู้นั้นเป็นหนึ่งในขบวนการบุปผาชนหรือไม่ วิธีที่แน่นอนที่สุดคือการเข้าไปทำความรู้จัก และสัมผัสวิถีชีวิตของกลุ่มฮิปปี

อาจกล่าวได้ว่า ทรรศนะของรงค์ วงษ์สวรรค์ ไม่ได้รังเกียจการแต่งกายของฮิปปี โดยดูได้จาก หนังสือ หลงกลิ่นกัญชา ที่มีการกล่าวถึงอิสระในการแต่งกายของฮิปปีที่จะแต่งกายอย่างไรก็ตามแต่ที่พวกตนชอบ อีกทั้งยังมีระบุว่าการตระหนักรู้ของ รงค์ วงษ์สวรรค์ ไม่ได้รังเกียจการไว้เครายาว หรือการเดินดินเปลือย ทั้งยังบอกว่า รงค์ ให้ความสำคัญกับเพื่อนมนุษย์มากกว่าที่จะดูการแต่งกาย

### ฮิปปีกับบ้านเช่าและการมีเพศสัมพันธ์

จากการค้นคว้าของผู้เขียนในงานวิชาการต่อความเป็นอยู่ของกลุ่มฮิปปีในสหรัฐอเมริกา ได้อธิบายความเป็นอยู่ของกลุ่มฮิปปีว่านิยมอาศัยอยู่ร่วมกันเป็นชุมชน ไม่มีกฎเกณฑ์หรือข้อบังคับใด ๆ ในชุมชนของฮิปปี เป็นเพียงชุมชนของผู้คนที่อยู่กันด้วยความรัก การอยู่อาศัยของกลุ่มฮิปปีส่วนใหญ่เป็นอพาร์ทเมนต์ที่ยากจนหรือบ้านที่ต้องใช้เสื่อนอนเท่านั้น ในบ้านเช่าของฮิปปีหลังหนึ่งจะมีฮิปปีอาศัยอยู่ระหว่าง 20 ถึง 30 คน แต่บ่อยครั้งมีคนจำนวนมากกว่าที่กล่าวไป อุปกรณ์เครื่องใช้ส่วนใหญ่เก่าและเสียหาย การดูแลในครัวเรือนมีน้อยหรือไม่เลย บ่อยครั้งที่ผู้คนอาศัยอยู่โดยไม่มีน้ำ ในชุมชนชนบทนั้นสถานการณ์เลวร้ายยิ่งกว่า กลุ่มฮิปปีอยู่กันอย่างขาดสุขลักษณะ ส่วนใหญ่ต้องทนทุกข์ทรมานจากการขาดอาหาร บ่อยครั้งกลุ่มฮิปปีขาดสารอาหารและล้มป่วย โรคทั่วไปที่พบได้คือโรคไข้หวัดและโรคปอด เนื่องจากฮิปปีมักจะนอนในสภาพแวดล้อมที่เลวร้ายหรือกลางแจ้ง (ในทุกสภาพอากาศ) นอนบนพื้น และขาดการดูแลสุขภาพ จึงมักจะทำให้เกิดการเจ็บป่วยเสมอ (Nikola Červíková, 2018) สำหรับเรื่องของการร่วมเพศของฮิปปี เป็นเรื่องแล้วแต่ความต้องการของฮิปปีผู้นั้น โดยฮิปปีค่อนข้างมีเสรีในเรื่องของการร่วมรัก เนื่องจากฮิปปีไม่ปฏิเสธใครก็ตามที่เข้ามานอนด้วยในบ้านเช่าที่ตนอยู่ การร่วมเพศจึงเกิดขึ้นเป็นปกติ ซึ่งสอดคล้องกับประสบการณ์ของ รงค์ วงษ์สวรรค์ ที่จะยกมาเป็นตัวอย่างคือ บทสนทนาที่ปรากฏในหนังสือ หลงกลิ่นกัญชา ที่รงค์ วงษ์สวรรค์ ได้ไปเข้าพักในบ้านเช่าของฮิปปีผู้หนึ่ง ซึ่งบทสนทนาดังกล่าวได้สะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมเรื่องการร่วมรัก หรือหลับนอนของฮิปปี ที่ไม่ใช้การบีบบังคับ ดังนี้

“ความว่างวุ่นระคนเกษมมาเยือนในอารมณ์ หล่อนลากพู่กันไว้กับผนังด้านที่ว่าง และเปลื้องเสื้อคลุมกำมะหยี่ นาฬิกาหลังจากนั้นคือผิวเนียนเปลือยในรูปพรรณที่มนุษย์จากยุคของกรีกจนถึงพิเคสโซมองเห็นว่าสวยและเลี้ยวชาน

“คุณไม่นั่งชั้นในเลยหรือนั้น”

“เคยรุ่งเหมือนกัน” หล่อนคลี่ผ้าผวยชนสัตว์สี่เขี้ยว - ของเหลือใช้หลังสงครามโลกครั้งที่สอง  
แล้วเหยียดกายนอน

“ช่วงที่ซุกเข้ามานอนด้วยกันแก้ผ้าเสียก่อนล่ะ รู้ไหม? เว้นแต่ผ้าผวย ดิฉันนอนไม่หลับ  
ถ้าเนื้อกระทบกับอะไรที่มันไม่ใช่เนื้อคน”

(รงค์ วงษ์สวรรค์, 2533)

พรรณณะของ รงค์ วงษ์สวรรค์ ที่มีต่อบ้านที่ฮิปปีอาศัยอยู่ แม้จะไม่ได้มีบอกในหนังสือแน่ชัด แต่จากเนื้อหาในบางบทที่มีการเขียนถึงบ้านเช่ามักจะออกมาเป็นลักษณะเดียวกันคือ บ้านคับแคบสกปรก ซึ่งจากการอ่านหลงกลนักกัญชาก็ได้พบว่าตัว รงค์ วงษ์สวรรค์ นั้นไม่ได้มีอคติใด ๆ กับสภาพความเป็นอยู่นั้น เขาเพียงแต่บรรยายบ้านของพวกฮิปปีตามแบบที่เขาเห็น และไม่ได้รังเกียจที่จะเข้าไปนอนหรืออาศัย ทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่ฮิปปีทำกัน เช่น กินข้าว สูบกัญชา ฟังดนตรี หรือพูดคุย

นอกจากนี้ผู้เขียนเข้าใจว่า รงค์ วงษ์สวรรค์ มีพรรณณะที่เข้าใจต่อเรื่องเพศสัมพันธ์ที่มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องของการรักกันอย่างแยกไม่ออกในกลุ่มของพวกฮิปปี เพราะวลีอมตะที่กล่าวมาข้างต้นในหมู่อฮิปปี คือ “Make Love not War” นั่นเอง

## ฮิปปีกับเหล้า

แม้เหล้าจะเป็นสัญลักษณ์ของความเมาเมา สุข และการฉลอง อีกทั้งยังไม่ผิดกฎหมาย ซึ่งต่างกับกัญชาตรงที่ต้องแอบสูบ แอบขาย และเหล้านั้นเป็นสิ่งที่ขายกันโดยทั่วไป แต่สำหรับฮิปปีนั้น มีแนวคิดที่ปฏิเสธการดื่มเหล้าเป็นอย่างมาก เนื่องจากฮิปปีมองว่าเหล้าส่งผลให้ผู้ที่ดื่มขาดสติ และใช้กำลัง ให้เห็นอยู่บ่อยครั้ง นอกจากนี้ยังมองว่าเหล้าเป็นเครื่องหมายของการฉลองทางสังคมที่บรรลุตฤประสงค์ทางวัตถุ ซึ่งเป็นสิ่งที่ฮิปปีปฏิเสธมาโดยตลอด และตัวอย่างที่ผู้วิจัยจะยกดังต่อไปนี้จะอธิบายให้เข้าใจถึงพรรณณะที่ฮิปปีมีต่อเหล้าและปฏิเสธเหล้าอย่างไร แต่กลับกันฮิปปีบางคนยังคงดื่มไวน์ แล้วเหล้ากับไวน์สำหรับฮิปปีมีความแตกต่างกันอย่างไร

“เขาไม่ดื่มเหล้าที่แรงกว่าไวน์ หรือเหล้าหวานบางชนิดหลังดูดกัญชา แต่รวี มาคอสกี ไม่รังเกียจถ้าข้าพเจ้าจะดื่มเบอร์เบินพลางสนทนากันในห้องอวลกลิ่นกำยาน เหล้า - ในพรรณณะของผู้ครองเพศฮิปปี มันเป็นผู้ขโมยความสุข ความเมาทำให้เรายืนอยู่บนความประมาท แต่ที่น่าพิงฆกว่านั้น เหล้าเป็นเครื่องหมายของความรื่นเริงของสังคมที่บรรลุตฤประสงค์ทางวัตถุอย่างบ้าคลั่ง เขาจึงปฏิเสธมัน”

(รงค์ วงษ์สวรรค์, 2533)

จากหนังสือ หลงกลืนกัญชา เนื้อหาที่กล่าวถึงการที่ฮิปปีไม่ดื่มเหล้า ทำให้ได้เห็นทรรศนะของ รงค์ วงษ์สวรรค์ ว่าเขาไม่ได้ปฏิเสธเหล้าเหมือนอย่างฮิปปีคนอื่น เพียงแต่การเข้ามาใช้ชีวิตอยู่ใน เฮท - แอชเบอร์รี่ ฮิปปีส่วนใหญ่ไม่นิยมดื่มเหล้า เนื้อหาภายในหนังสือจึงไม่ได้แสดงให้เห็นว่ามีการดื่มเหล้าหนัก แต่จากตัวอย่างข้างต้นก็แสดงให้เห็นว่าเขาไม่ได้ปฏิเสธเหล้าเหมือนอย่างฮิปปีทำ

## สรุป

จากการศึกษา “แนวคิดของฮิปปีจากทรรศนะของรงค์ วงษ์สวรรค์ในวรรณกรรม หลงกลืนกัญชา” ทำให้ผู้อ่านเห็นทรรศนะของรงค์ วงษ์สวรรค์ ต่อขบวนการฮิปปีจากประสบการณ์ตรงของเขาอย่างน้อย 6 ประเด็นที่หลายคนอาจไม่เคยทราบมาก่อน โดยเฉพาะเรื่องของจุดกำเนิดของฮิปปี เรื่องที่ฮิปปีสนใจในสภาวะนิพพาน จนต้องพึ่งพายาเสพติด การปฏิเสธสุรา การแต่งกายที่เป็นคุณลักษณะเฉพาะที่ยากต่อการคาดเดา ว่าบุคคลนั้นเป็นกลุ่มเดียวกับฮิปปีหรือไม่ จนกว่าจะได้ใช้ชีวิตร่วมกับพวกเขาเสียก่อน การได้เข้าใจทรรศนะของรงค์ วงษ์สวรรค์ที่เห็นว่า ระบอบทุนนิยม คือการทุจริต เป็นสิ่งที่ทำให้คนไม่เท่าเทียมกัน ขาดซึ่งความเมตตา เพราะมีความโลภเข้ามาครอบงำ เป็นต้น

อย่างไรก็ตามผู้เขียนขอประเมินสถานการณ์การรับรู้เกี่ยวกับขบวนการฮิปปีในประเทศไทยในปัจจุบัน น่าจะยังไม่แพร่หลายนัก พิจารณาจากมีการจัดพิมพ์ พจนานุกรม รงค์ วงษ์สวรรค์ ขึ้นโดยสำนักพิมพ์ อะเดีย เพื่อให้เห็นปรัชญาและคัมภีร์ทางวรรณกรรมของ รงค์ วงษ์สวรรค์ อย่างชัดเจน ตลอดจนมีการจัดเสวนา พูดคุย เรื่อง “หลงกลืนกัญชา” อีกครั้ง เมื่อ พ.ศ. 2542 ที่จัดโดยเพื่อนนักหนังสือพิมพ์ร่วมสมัยกับรงค์ วงษ์สวรรค์ ที่ร้านนายอินทร์ ท่าพระจันทร์ เพื่อบอกกล่าว ถึงความเป็นมาของการเขียนวรรณกรรมและปรัชญาที่แท้จริงของกลุ่มฮิปปี

## ข้อเสนอแนะ

1. ศึกษาแนวคิดฮิปปีที่มีอิทธิพลต่อกลุ่มวัยรุ่นในปัจจุบัน ทั้งในประเทศไทย หรือต่างประเทศก็ดี เนื่องจากช่วงวัยรุ่นนั้นเป็นช่วงเวลาสำคัญในการใช้ค้นหาตัวตนของตนเอง และเป็นช่วงชีวิตที่จะก้าวข้ามไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่ ผู้คนในช่วงวัยนี้มักต้องการอิสระในชีวิต และอยากที่จะตัดสินใจเรื่องราวต่าง ๆ ด้วยตนเอง นับเป็นช่วงวัยที่มีความซบถต่อสังคมสูง ผู้เขียนจึงขอเสนอให้ทำการศึกษาต่อยอดเกี่ยวกับวัยรุ่นที่นิยมแนวคิดและวิถีชีวิตแบบบุปผาชนในปัจจุบัน เนื่องจากยังมีกลุ่มปัญญาชนที่มารวมกลุ่มกันเป็นชุมชน ที่แบ่งปันความรู้แบบฮิปปีในปัจจุบันอย่างหลากหลายกลุ่ม ผ่านศิลปะและองค์ความรู้ที่หลากหลาย (The Esaan Record, 2560) ซึ่งผู้เขียนไม่ได้ทำการศึกษาว่ากลุ่มอีสานเขียว มีปรัชญา ความเป็นฮิปปี ในแบบอเมริกาซึ่งเป็นต้นตำรับมากนักน้อยเพียงใด

2. ศึกษาความคิดของผู้คนที่มีความเชื่อที่ขัดแย้งกันซึ่งถือเป็นกลุ่มแนวคิดและวิถีชีวิตอีกกลุ่มหนึ่งที่ปรากฏให้เห็นในสังคมเรื่อยมาตั้งแต่ช่วงทศวรรษ 1960 (ทศวรรษ 2503) และแพร่หลายไปทั่วโลก ไม่เพียงกระจุยตัวอยู่ที่สหรัฐอเมริกา จนถึงปัจจุบัน

3. ศึกษาทัศนคติของ รงค์ วงษ์สวรรค์ ในงานเขียนเรื่องอื่น ๆ ซึ่งมีอีกจำนวนมาก เนื่องจากงานเขียนเหล่านั้นเปรียบเสมือนเครื่องมือสะท้อนแนวคิดที่ รงค์ วงษ์สวรรค์ มีต่อประเด็นต่าง ๆ ที่เจ้าตัวอยากรจะนำเสนอออกมาให้ผู้อ่านได้รับรู้

### บรรณานุกรม

- จันทร์ฉาย แซ่ก๊วย. (2530). **ภาษาแหวกแนวในงานประพันธ์ของ รงค์ วงษ์สวรรค์**. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ].
- ณัฐพล สมบุญจันทร์. (2559). **ภาพสะท้อนของสังคมบรูไนในยุคก่อนประกาศเอกราชอย่างเป็นทางการผ่านวรรณกรรมไทยเรื่อง “บุหลันลบแสงสุริยา-บรูไน” โดย ‘รงค์ วงษ์สวรรค์**. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ต่อพงศ์ สุนทราภรณ์. (2554). **แนวคิดเรื่องมนุษย์ในวรรณกรรมของ รงค์ วงษ์สวรรค์**. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่].
- ภูเขียวดาว. (2549). **บางปรัชญาดิบ ของ ‘รงค์ วงษ์สวรรค์(๗๔กระรัต)**, [เวบบล็อก]. <https://www.bloggang.com/m/viewdiary.php?id=puchiangdao&month=05-2006&date=19&group=1&gblog=11>.
- รงค์ วงษ์สวรรค์. (2533). **หลงกลิ้งกัญชา**. ตำนานวรรณกรรม.
- รังสรรค์ ณะพรพันธ์. (2562). **ชีวิตนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในยุคอาจารย์ป่วย อังภาภรณ์ เป็นคนปกติ**, [เวบบล็อก]. <http://www.rangsun.econ.tu.ac.th/>.
- วิชา ทรวงแสง. (2521). **วิเคราะห์งานประพันธ์ของ รงค์ วงษ์สวรรค์**. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ].
- สกุล บุญยทัต. (2564) **หลงกลิ้งกัญชา “ขบวนการล้มล้างศักดินาดอลลาร์” (Hippies Movement)** [เวบบล็อก]. <https://siamrath.co.th/n/221163>.
- สมร นิติทัศน์ประภาศ. (2553). **ประวัติศาสตร์สหรัฐอเมริกาหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ค.ศ. 1945 – ปัจจุบัน**. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สมร นิติทัศน์ประภาศ. (2524). บทวิเคราะห์ “ยุคเงียบ” ของสังคมอเมริกันถึงศตวรรษที่ยี่สิบ : ผลกระทบจากลัทธิธุรกิจยักษ์ใหญ่และลัทธิแมคคาร์ธี. **วารสารวิทยาสารเกษตรศาสตร์ สาขาสังคมศาสตร์**, 2, (1 - 2).
- สรณัฐ ไตลังคะ. (2557). คตินิยมสมัยใหม่กับเพศวิถี: กรณีศึกษาเพื่อนนครของ ‘รงค์ วงษ์สวรรค์กับเพื่อนหนุ่ม. **วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**, 10, (1), 9-49.

- Dwi M. Nugroho, Muhammad J.B. Firdaus, Adam J. Wijaya. The Anti-War Movement through Romanticism of the Hippie Culture on Vietnam War 1965-1973. **Jurnal Hubungan Internasional**. 13, (2).
- John Morton Blum. (1977). **The National Experience : A History of the United States**. California.
- Nikola Červíková. (2018). **The Hippie subculture and its impact on contemporary society**. West Bohemia University.
- Stephen T.F. Poon. Love, Peace and Psychedelia: the Role of Symbols in the Sixties Counterculture. **International Journal of Multidisciplinary Approach and Studies**. 3, (1).
- Stuart Hall. (1968). **The Hippies: an American 'Moment'**. University of Birmingham.
- The Esaan Record. (2560). **อีสานเขียว อีป๊อปที่ราบสูง**, Facebook. <https://theisaanrecord.co/2017/01/26/isaan-music-2017/>.